

Parashat Beshalach **The Purpose of the Journey** **Rabbi Shai Finkelstein**

שמות פרק יג פסוק יז

וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעְיָה אֶת־הָעַם וְלֹא־נָחַם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים פְּנֵי־יַנְחֵם
הָעַם בְּרֵאתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרַיִמָּה:

ר' יוסף בכור שור שמות פרשת בשלח פרק יג פסוק יז

בראותם מלחמה: מלחמת פרעה, שאם לא היו הולכים דרך ים סוף וטבעם שם, היו רודפים אחריהם דרך שאין שם ים, והוצרכו להלחם עמו ביבשה. ואף פלשתים יצאו לקראתם, ותהי להם המלחמה פנים ואחור. ושבו: ואף על פי שיכול להפילם כולם מתים, רוצה היה הקדוש ברוך הוא להרבות נסים ונפלאות, להוביש הים, ולהעבירם בו ישראל, ולהטביע מצרים.

אברבנאל שמות פרק יג

ג' סבות גדולות שבעבורם לא נחם אלהים לישראל בעמוד עננו ללכת לארץ כנען בדרך ארץ פלשתים הא' היא לפי שישראל יצאו ממצרים בשליחות פרעה ורשותו וידוע שהוא שלחם לעבוד את אלהיהם במדבר כי כן אמר לו משה ויחוגו לי במדבר נלכה דרך שלשת ימים במדבר שתמיד אמרו לו שתהיה הליכתם במדבר. הנה מפני זה לא הולכים ה' בדרך ארץ פלשתים פן יאמר פרעה משה בדאי הוא...

והב' שחשש הקדוש ברוך הוא שאם ילכו בדרך ארץ פלשתים הקרוב אליהם לא יתנום הפלשתים לעבור בארצם ויערכו אתם מלחמה וישראל לא היו למודים בכך ולא יעצרו כח להלחם עם הפלשתים ולהיותם בדרך קרוב למצרים ישובו שמה ויתמכרו לעבדים ולשפחות..הסבה הג' היא היותם עזמית והכרחית מהן מפני שלא היה ים בדרך ארץ פלשתים והוא יתברך היה חפץ לקרוע את הים לישראל ולהטביע המצרים בו ולכן הוצרך להוליך את ישראל דרך המדבר לעשות מעשהו בים סוף.

שד"ל

לא רצה ה' להביאם מיד אל הארץ ואל המלחמות, כי למרחק לבבם בראותם מלחמה יבחרו בעבודה וישובו מצרימה, ונחה אותם דרך המדבר לשיתעכבו שם זמן מה ויתחנכו מעט מעט ויקנו המדות הצריכות להם להתנהג מעצמם על אדמתם ועוד טעם אחר היה לו בזה, והוא כי במדבר הגדול היה אפשר להם לקבל תורה ומצוות כלם כאחד ולהתלמד ביראת ה' ובידיעת דרכיו ולהתחנך בבטחון בו תחת הנהגת האל ומשה עבדו, שאם היו באים מיד לרשת את הארץ, היו מתפרדים איש לנחלתו ולא היה אפשר ללמדם ולהורותם כלם כאחד. ואף אם לא היו מתעכבים במדבר מ' שנה מפני המרגלים, מ"מ היו מתעכבים שם קצת חדשים עד שיקבלו התורה והמצוות בהיותם כלם סביבות הר סיני ובהיותם אוכלים המן ובלתי טרודים בעבודת האדמה.

רש"ר הירש שמות פרשת בשלח פרק יג פסוק יז

החרב לא נעדרה ממותנם, אך אומץ הגבורה ורוח הלחימה נעדרו מליבם, ובעיקר הם חסרו עדיין מידת הבטחון בה', אותה מידה הנותנת לאדם רצון ואומץ - לב, כוח והתלהבות לכל דבר ובכל הנסיבות, שהרי יודע הוא כי הכל בידי שמים.

מלבי"ם שמות פרשת בשלח פרק יג פסוק יז

מה שסבב ה' שישלחם פרעה מרצונו ולא הוציאם מרשותו ביד חזקה ובכבוד מלחמה, הגם שבתחילה התעולל בו והתרה בו שישלחם כדי שימאן וישלח בו מכותיו ואותותיו למען יתקדש שם ה', עכ"פ בסוף אחרי שכלה בו אותותיו ומופתיו היה לו להוציאם ביד חזקה ע"י שירים יד ישראל במלחמה וכל כסף מצרים יהיה להם לשלל, יש בזה שני טעמים: א] באשר היתה הגאולה קודם הזמן ועדיין לא כלו הארבע מאות שנה היו עדיין מסורים תחת יד פרעה ולא היה יכול להוציאם בלא רשותו, כמ"ש חז"ל שמשוה צוה לו שיאמר הרי אתם בני חורין הרי אתם ברשותכם, כעבד שצריך שחרור מרבו, והטעם השני כי העזר האלהי לא יחול רק כפי ההכנה ושיתגברו ישראל במעט עם על עמים גבורים מלומדי מלחמה ע"י עזר אלהי, צריך: א] ההכנה הטבעיית שיהיה להם לב אמיץ ורוח גבורה, שעל ההכנה הזאת

תחול השפעת האלהית לתת להם עוז ותעצומות נעלה מדרך הטבע, ב] ההכנה ע"י הזכות והכשרון שיהיו מלאים אמונה ובטחון בה' שבזה יעשו חיל, והם היו חסרים שתי אלה, כי לבם היה מלא ופחד ומורה כדרך עבדים המורגלים בעבודת פרך שרוחם שפל ונכאה, ולא נשלמו עדיין באמונה ובטחון כראוי, ולכן הוצרך שישלח פרעה את העם ברצונו ולא יצאו ע"י מלחמה.

אור החיים שמות פרשת בשלח פרק יג פסוק יז

צריך לדעת למה אמר לשון צער במקום גילה ורנן. עוד למה כינה הענין בפרעה ולא באדון המעשים כי הוא המוציא אותנו מארץ מצרים. אכן הכתוב יגיד הסיבה שגרמה כל הצער שנצטערו ישראל ברדיפת פרעה. ואמר תדע סיבת הדבר לצד שלא הוציא ה' את ישראל אלא לרצונו של פרעה, כפה אותו עד שנתרצה ושלחם ואמר להם קומו צאו מזה חשב מחשבות לרדוף אחריהם כאשר אבאר בעזרת השם, ובוה גרם צער לישראל, וגם לעצמו גרם איבוד לו ולאומתו. וצא ולמד כי הקדוש ברוך הוא יקפיד על כליון הנבראים כמובא בדבריהם ז"ל (מגילה י' ב) מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה. וכנגד כל זה אמר הכתוב ויהי לשון צער.